

**Uchwała Nr XVI/117/2016
Rady Powiatu Strzyżowskiego
z dnia 27 stycznia 2016 roku**

**w sprawie przyjęcia „Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2016-2020”**

Na podstawie art. 4 ust. 4 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1445 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)

Rada Powiatu Strzyżowskiego uchwala, co następuje:

§1

Przyjmuje „Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2016-2020” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Strzyżowskiego.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marek Jurzysta

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Strzyżowie

Strzyżów 2016 r.

Spis treści

I. Uzasadnienie programu.....	3
II. Podstawy prawne programu.....	4
III. Podstawowe założenia oraz obszary oddziaływań programu	5
IV. Cele programu.....	7
V. Podmiot i osoby realizujące program.....	8
VI. Adresaci programu.....	9
VII. Warunki uczestnictwa w programie.....	10
VIII.Sposób realizacji programu.....	10
IX. Partnerzy programu.....	14
X. Źródła finansowania programu	15
XI. Monitoring.....	15
XII. Zagrożenia realizacji programu i zakończenie.....	16

I. Uzasadnienie programu

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym. Można się z nią zetknąć nie tylko w filmach i programach informacyjnych, ale niestety coraz częściej na ulicy, w szkole i we własnym domu. Przemoc w rodzinie jest tym rodzajem przemocy w stosunku do osób bliskich, której ujawnienie jest wyjątkowo trudne. Przemoc kierowana jest głównie ku osobom zależnym i określona jest jako zespół atakujących, nadzorujących i kontrolujących zachowań o charakterze fizycznym, seksualnym i emocjonalnym, których celem jest zniewolenie ofiary, wyeliminowanie jej suwerenności, podporządkowanie jej myśli i działań żądaniom i potrzebom sprawcy.

Zjawisko przemocy w rodzinie doczekało się definicji prawnej zawartej w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), która stanowi, że jest to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Ustawa ta jednocześnie nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, określając zakres pomocy udzielanej ofiarom oraz wskazując środki mające na celu oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc.

Psychologia sprawców nie jest jeszcze dziedziną bogatą w solidną wiedzę. Naganność ich postępowania skłania raczej do karania niż wnikliwego zastanowienia się, dlaczego to robią. Coraz częściej jednak podejmowane są próby oddziaływania na sprawców, które zmierzają do nauczenia ich samokontroli i wyzwolenia spod wpływu nałogowej agresywności. W wielu przypadkach przemoc związana jest z nietrzeźwością sprawców, ale alkohol nie powinien być obarczony bezpośrednią i wyłączną odpowiedzialnością za przemoc, niemniej jednak osłabia on racjonalną kontrolę nad zachowaniem i nasila gotowość do reagowania złością. Niejednokrotnie sprawcy przemocy w ogóle nie podejmują próby kontrolowania swego gniewu, a nawet z premedytacją go potęgują. Istotną rolę w stosowaniu przemocy może też odegrać biologicznie zdeterminowana gwałtowność i intensywność reagowania emocjonalnego, które wymykają się spod kontroli, jednak nie

usprawiedliwiają one sprawców i nie zdejmują z nich odpowiedzialności za krzywdzenie innych.

Sprawcy przemocy na ogół starają się znajdować uzasadnienie dla aktów przemocy. Szczególnie dotyczy to negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obciążania odpowiedzialnością ofiary.

Postępowanie sprawców dodatkowo bywa wspierane przez czynniki kulturowe. Przez wieki bowiem przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była akceptowana nie tylko obyczajowo ale i prawnie. Niezbędne są więc działania, skierowane zarówno do ofiar jak i sprawców przemocy domowej.

Z jednej strony potrzebne są działania wzmacniające skuteczność ochrony ofiar przed sprawcami przemocy. Potrzebne są więc miejsca, w których ofiary otrzymują pomoc bytową i potrzebni są ludzie, którzy dostarczą im wsparcia emocjonalnego, pomogą w zmianie życia i wzmocnieniu siebie, którzy pomogą także rozwiązać problemy natury prawnej. Z drugiej strony ważne są działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy w rodzinie. Temu mają służyć programy korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc. Należy podkreślić, że pełnią one rolę pomocniczą. Podstawową rangę w przeciwdziałaniu przemocy domowej przypisuje się jednak interwencji karno-administracyjnej. Istotne znaczenie ma tutaj równowaga pomiędzy stosowaniem interwencji karno-administracyjnej a działaniami korekcyjno-edukacyjnymi, bez nadmiernego przeceniania którejs z tych metod. Obie, stosowane wspólnie i z rozważą, przyniosą oczekiwane rezultaty.

II. Podstawy prawne programu

Podstawą prawną do realizacji przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowi art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), zgodnie z którym: „*Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie*”.

Pozostałe akty prawne:

1. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach,

szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne. (Dz. U. Nr 50, poz. 259).

2. Uchwała nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020. (M. P. z 2014 r. poz. 445).
3. Uchwała Nr XLV/926/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 22.04.2014 r. w sprawie przyjęcia Ramowego Programu Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla powiatu strzyżowskiego na lata 2011-2017.
5. Program działań profilaktycznych wobec dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie dla powiatu strzyżowskiego na lata 2011-2017.

III. Podstawowe założenia oraz obszary oddziaływań programu

Zawartość merytoryczna programu skoncentrowana jest na osiągnięciu celu głównego i zawiera elementy, które dostarczą uczestnikom programu wiedzy, stworzą okazje do poznania swoich zachowań oraz pozwolą im na zmianę form myślenia i reagowania.

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie jako realizator programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie będzie kierowało się uniwersalnymi wskazówkami wynikającymi z dotychczasowej praktyki i wiedzy:
 - a) podstawowym priorytetem powinno być bezpieczeństwo osób doświadczających przemocy domowej,
 - b) realizator będzie promował wysokie standardy etyczne i pragmatyczne oparte na aktualnej wiedzy i badaniach oraz motywował realizatorów zajęć do odpowiedzialnego przestrzegania tych standardów,
 - c) realizator będzie dbał o to, by program przyczyniał się do faktycznych zmian w postawach i zachowaniach oraz zwiększył poczucie odpowiedzialności za własne czyny, a także by sprawcy przemocy uczestniczący w programach byli traktowani w sposób nienaruszający ich godności,

- d) realizator będzie zachęcał do utrzymywania współpracy i komunikacji między programami dla sprawców a programami i placówkami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy na danym terenie.
2. Przy tworzeniu zawartości merytorycznej programu nastąpi uzgodnienie zbioru podstawowych przekonań i sądów dotyczących mechanizmów przemocy domowej oraz sposobów jej powstrzymywania. Szczególnie istotne są następujące założenia oparte na aktualnym stanie wiedzy:
- 1) przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy,
 - 2) przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy wielu ludzi często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie,
 - 3) przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy oraz dążenia do kontrolowania małżonka, partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej,
 - 4) można nauczyć się nie stosowania przemocy, nigdy nie należy godzić się na przemoc i rezygnować z jej powstrzymania,
 - 5) stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwiane stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary,
 - 6) korzenie przemocy domowej tkwią w stereotypach kulturowych i obyczajowych dotyczących płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych,
 - 7) stosowanie przemocy domowej jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.
3. Zawartość merytoryczna programu będzie koncentrować się wokół następujących elementów;
- 1) Edukacja – program będzie dostarczał informacje, które pomogą uczestnikom zrozumieć dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno-kulturowego i socjalizacji. Edukacja będzie konfrontować wszystkie przekonania i postawy, przy pomocy których sprawcy usprawiedliwiają stosowanie przemocy. Uczestnicy będą uczyć się w jaki sposób ich zachowanie krzywdząco wpływa na członków ich rodziny i na ich wzajemne relacje oraz będą przygotowywać się do wzięcia pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny, a także do rozpoczęcia pozytywnych zmian w ich relacjach osobistych;

- 2) Rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych – program będzie tworzył uczestnikom okazje do badania osobistego systemu przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy, ponadto będzie promował wartości i postawy, które stanowią konstruktywną alternatywę wobec postaw wspierających przemoc.
- 3) Zmiany behawioralno-poznawcze - uczestnicy, którzy autentycznie zaczną angażować się w proces zmiany zachowań i postaw otrzymają możliwość ćwiczenia nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania, służących skutecznej kontroli nad szkodliwymi zachowaniami oraz sprzyjających odpowiedzialnemu podejmowaniu decyzji w sytuacjach konfliktowych i utrzymywaniu.

IV. Cele programu

1. Główny cel programu :

Głównym celem programu wokół którego będą koncentrowały się wszystkie podejmowane działania ***jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy.***

Cel ten jest zgodny z wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. Cele szczegółowe programu:

- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy w rodzinie;
- uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
- uzyskanie informacji o możliwościach korzystania z działań interwencyjnych, pomocowych, terapeutycznych i psychoterapeutycznych.

Należy jednak zaznaczyć, że realizując powyższy cel główny nie można pominąć zasady ochrony bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych przez osobę stosującą przemoc – w żadnym przypadku program nie przewiduje i nie akceptuje sytuacji i zachowań,

które mogłyby akceptować współodpowiedzialność osoby krzywdzonej za przemoc wobec niej stosowaną.

Cel główny ukierunkowany jest na rozpoznanie i zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie. Program nie stanowi jednak formy osobistej psychoterapii sprawcy a jedynie koryguje jego niepożądane i szkodliwe zachowanie i postawy. Nie rezygnujemy jednak całkowicie z udzielania pomocy psychologicznej dla sprawców, która stanowi uzupełnienie oferty uczestnictwa w tym programie.

V. Podmiot i osoby realizujące program

1. Realizatorem programu jest Powiat Strzyżowski, w imieniu którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Strzyżowie przy ul. Parkowej 4.
2. Koordynatorem programu jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie lub osoba przez niego wyznaczona.
3. Realizator programu:
 - a) rekrutuje uczestników programu,
 - b) realizuje program zgodnie z założonymi celami,
 - c) zapewnia obsługę finansową programu,
 - d) prowadzi monitoring i ewaluację programu,
 - e) pozyskuje partnerów i współpracuje z nimi w zakresie realizacji programu.
4. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy prowadzone są przez osoby, które:
 - a) ukończyły studia II stopnia na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej albo innym kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji;
 - b) posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
 - c) mają udokumentowany co najmniej 3 letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Wskazane jest aby program korekcyjno-edukacyjny był prowadzony przez dwie osoby odmiennej płci.

6. Wskazane jest aby osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne miały możliwość korzystania z superwizji.

VI. Adresaci programu

1. Uczestnikami programu mogą być:

- osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych;
- osoby stosujące przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii;
- osoby, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno -edukacyjnym.

2. Uczestnictwa w programie odmawia się:

- osobom z zaburzeniami emocjonalnymi i osobowości,
- chorym psychicznie,
- osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień.

Odmowa uczestnictwa w programie następuje w czasie wstępnego rozpoznania diagnostycznego, prowadzonego w trakcie nurtu pracy indywidualnej, które jest pierwszym etapem realizacji programu. Rozpoznanie indywidualnej sytuacji obejmuje zadania:

- rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- określenie czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- formy i okoliczności przemocowych zachowań,
- aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej,
- doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
- historia pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
- kontakty z wymiarem sprawiedliwości.

Uzyskane informacje objęte są zasadą poufności z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.

VII. Warunki uczestnictwa w programie

1. Pomyślna kwalifikacja uczestnika, poprzedzona wywiadem dotyczącym sytuacji rodzinnej, prawnej, zdrowotnej, zawodowej.
2. Pisemna zgoda uczestnika i zobowiązanie do przestrzegania regulaminu programu.
3. Przed przystąpieniem do programu uczestnik podpisuje kontrakt określający zasady uczestnictwa w programie.

Kontrakt zawiera:

- formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylenie się od udziału w programie,
 - zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
 - zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychotropowych,
 - obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego i zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
 - wymóg uznania odpowiedzialności za stosowaną przemoc.
4. Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z decyzją sądu policji lub prokuratury stosuje się powiadamianie tych organów o:
 - przystąpieniu sprawcy przemocy do programu,
 - uchylenia się od uczestnictwa w programie,
 - zakończeniu uczestnictwa w programie.

VIII. Sposób realizacji programu

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowany będzie w latach 2016 - 2020. W ciągu jednego roku zakłada się zrealizowanie 2-ch pełnych cykli programu. Realizacja programu odbywać się będzie w systemie zamkniętym, nie przewiduje się kwalifikowania nowych osób w trakcie realizacji cyklu zajęć. Każdorazowa realizacja edycji programu poprzedzona zostanie stosownym ogłoszeniem na stronie internetowej PCPR w Strzyżowie i poinformowaniem partnerów programu. Termin rozpoczęcia pierwszej edycji programu w danym roku uzależniony będzie od liczby osób zainteresowanych udziałem w programie. W przypadku pojawienia się problemów z rekrutacją wymaganej liczby uczestników (min.10 osób) program nie będzie realizowany.

Program będzie obejmował dla każdego uczestnika 62 godziny zajęć w formie spotkań indywidualnych i grupowych (62 godziny x godzina dydaktyczna 45 minut = 2790 minut). Harmonogram spotkań i czas trwania zajęć w poszczególnych dniach będzie przedstawiony uczestnikom programu i będzie mógł być modyfikowany w celu zwiększenia ich frekwencji na zajęciach, działania te przyczynią się do zwiększenia liczby osób które ukończą program. Przerwy między kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż tydzień. Program realizowany będzie w grupach nie większych niż 10-15 uczestników.

Podstawową formą oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych będzie praca grupowa. Uzupełnieniem pracy grupowej może być praca indywidualna. Praca z osobą stosującą przemoc w rodzinie wymaga dokonania rozpoznania diagnostycznego. Rozpoznanie diagnostyczne powinno obejmować m.in. takie zagadnienia jak:

- a) rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- b) określenia czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- c) najgroźniejsze i typowe formy oraz okoliczności przemocowych zachowań,
- d) aktualna sytuacja rodzinna i zawodowa,
- e) cechy osobiste sprawcy przemocy istotne dla pracy korekcyjnej,
- f) historia relacji w których występuje przemoc oraz poprzednich związków,
- g) historia interwencji związanych z przemocą,
- h) historia pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
- i) doświadczenia związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
- j) historia agresywnych i przemocowych zachowań w innych sytuacjach życiowych,
- k) kontakty z wymiarem sprawiedliwości,
- l) historia edukacyjna i zawodowa,
- m) charakterystyka szczegółowa zachowań i postaw przemocowych.

Dobór treści edukacyjnych będzie uwzględniał założone cele programu, czas jego trwania i specyfikę uczestników. Do szczególnie istotnych tematów wokół których będzie koncentrować się większość oddziaływań edukacyjnych można zaliczyć:

- a) **społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej**-powiązania między przemocą a stereotypami dotyczącymi płci i relacji między kobietami i mężczyznami oraz rodzicami i dziećmi, realne i wyobrażane różnice między mężczyznami i kobietami,
- b) **problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich** – potrzeby sprawców dotyczące władzy i kontroli, zaprzeczanie odpowiedzialności za przemoc i obwinianie ofiar, proces wiktylizacji, rozróżnianie zachowań agresywnych i asertywnych,

- rozpoznawanie osobistych postaw związanych z przemocą, uczenie się odpowiedzialności za własne decyzje,
- c) **planowanie i rozwijanie samokontroli** – mechanizmy agresywnych zachowań, zaprzeczanie aktom przemocy i zniekształcanie obrazu minionych wydarzeń, zniekształcenie myślenia i unikanie świadomego wyboru oraz decyzji, rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych, ćwiczenie „przerwy na ochłonięcie” jako doraźnej techniki powstrzymywania agresywnych reakcji, przygotowywanie indywidualnego planu zapobiegania agresywnym zachowaniom,
 - d) **alkohol i patologia życia rodzinnego** – rozpoznawanie uzależnienia od alkoholu i narkotyków, specyfika związku między nadużywaniem substancji chemicznych a stosowaniem przemocy (uświadomienie, że alkohol nie jest przyczyną przemocy), zaburzenia życia rodzinnego spowodowane patologicznym zachowaniem rodziców, rozpoznawanie jak ślady bycia krzywdzonym przekształcają się we wrogość wobec innych,
 - e) **komunikacja interpersonalna** – zdolność do rozpoznawania i konstruktywnego wyrażania uczuć, intymność i umiejętność empatycznego słuchania innych i reagowania z szacunkiem, umiejętności rozwiązywania konfliktów oparte na negocjacjach i kompromisach, rozpoznawanie różnych form wyrażania wrogości i braku szacunku oraz uczenie się konstruktywnych postaw wobec innych,
 - f) **promocja pozytywnych standardów i wartości** – wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie, szczerłość i solidność, akceptowanie osobistej odpowiedzialności za czyny, rozwijanie zdolności do szacunku i wsparcia oraz akceptacji dla uczuć, opinii, postępowania i przyjaciół, sprawiedliwość i równość w podziale praw i obowiązków w rodzinie, partnerstwo ekonomiczne i gotowość do materialnego wspierania dzieci niezależnie od formalnego statusu małżeństwa,
 - g) **przemoc seksualna** – rozpoznawanie poniżających i nieakceptowanych przez partnerkę zachowań i sytuacji związanych z seksem jako ważnej formy przemocy, konfrontowanie seksistowskich stereotypów typu „kobiety to lubią”,
 - h) **dzieci , przemoc i wychowanie** – wpływ przemocy domowej na psychikę i zachowanie dzieci, uświadomienie, że agresywne metody wychowawcze krzywdzą dzieci i uczą je stosowania przemocy, modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich, formy dyscypliny bez przemocy jako alternatywa dla agresywnego karania.

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oprócz oddziaływań edukacyjnych będzie obejmował praktyczne ćwiczenia dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych zmieniających zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia. W sytuacjach tego wymagających związanych z potrzebami i możliwościami uczestników programu dopuszcza się możliwość modyfikowania programu. W przypadku zajęć grupowych możliwe jest naprzemienne realizowanie zajęć edukacyjnych i korekcyjnych.

Planowane są następujące etapy realizacji programu:

Etap I - spotkania jednogodzinne, indywidualne dla każdego uczestnika programu, których celem jest rozpoznanie diagnostyczne.

Etap II – spotkania grupowe, odbywające się nie rzadziej niż raz w tygodniu, których celem jest przekazanie treści edukacyjnych.

Etap III – spotkania grupowe, podczas których realizowany będzie blok komunikacji interpersonalnej (trening umiejętności psychospołecznych i porozumiewania się bez przemocy, szukania nowych umiejętności prawidłowej komunikacji, sposobów rozwiązywania sporów i konfliktów, aktywnego słuchania itp.)

Spotkania jednorazowe – 1 godzina dydaktyczna dla 1 uczestnika.

Łączna liczba spotkań grupowych wynosi 61 godzin dydaktycznych.

Łączna liczba godzin programu dla jednego uczestnika wynosi 62 godziny dydaktyczne:

Zajęcia grupowe prowadzone będą w formie wykładów, psychoedukacji, psychodramy, odgrywania scenek sytuacyjnych. W trakcie realizacji programu obowiązuje następująca dokumentacja:

- Kwestionariusz wywiadu;
- Oświadczenie uczestnika o dobrowolności uczestnictwa;
- Oświadczenie uczestnika o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych do celów realizacji programu.
- Oświadczenie uczestnika o akceptacji warunków uczestnictwa w programie
- Listy obecności na zajęciach.
- Konspekty zajęć.

Osoba odpowiedzialna za realizację spotkań indywidualnych będzie zobowiązana m.in. do:

- przeprowadzenia indywidualnej diagnozy osób biorących udział w programie,

- podpisania z każdym uczestnikiem programu oświadczenia o akceptacji reguł w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- prowadzenia listy obecności,
- sporządzenia sprawozdania.

Osoba odpowiedzialna za realizację zajęć grupowych (edukacyjnych i korekcyjnych) będzie zobowiązana m.in. do:

- prowadzenia listy obecności;
- sporządzania sprawozdania dotyczącego oceny końcowej postępów osób uczestniczących w zajęciach,
- prowadzenia dokumentacji zajęć, w których należy ująć: termin spotkania, tematykę, podpisy osób prowadzących, listy osób uczestniczących na poszczególnych zajęciach.

Miejsce realizacji programu:

1. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowany będzie w oparciu o zasoby lokalowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie (38-100 Strzyżów, ul. Parkowa 4, II piętro) w zakresie:
 - obsługi administracyjno – finansowej,
 - formalnego naboru uczestników projektu.
2. Rzeczywisty nabór uczestników oraz indywidualne i grupowe zajęcia odbywać się będą w budynku powiatowej Przychodni Zdrowia ul. Parkowa 4, piętro I, w pozyskanym na ten cel pokoju Nr 18. W tym pomieszczeniu nie jest świadczona pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

IX. Partnerzy programu

Założenia programowe w skutecznym osiągnięciu założonych celów i rezultatów przewidują współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami, którymi są:

- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Sąd,
- Kuratorzy zawodowi,
- Prokuratura,
- Policja,
- Organizacje pozarządowe,
- Kościoły i organizacje Kościelne,
- Rodziny uczestników programu.

X. Źródła finansowania programu

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia więc budżet państwa. W związku z tym, planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu rokrocznie a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel. Istnieje możliwość finansowania programu z innych źródeł zewnętrznych.

XI. Monitoring

Realizacja programu jest ściśle związana z działaniami monitorującymi kontrolnymi, które stanowią część nadzoru nad jego realizacją. System monitorowania obejmuje:

- postęp względem zaplanowanych założeń, działań i rezultatów programu,
- zachowanie związane z przemocą u osób uczestniczących w programie w trakcie jego trwania oraz do 3-ch lat po jego zakończeniu.

Monitorując program będziemy szukać odpowiedzi na pytania:

- czy podejmowane działania prowadzą do osiągnięcia celu finalnego,
- czy program wymaga przeformułowania działań,
- czy adresaci programu zachowują się zgodnie z oczekiwaniami.

Celem monitoringu jest sprawdzenie czy zaplanowane działania w końcowym efekcie są użyteczne dla odbiorców i współodbiorców, którymi w tym przypadku są rodziny osób stosujących przemoc.

Do oceny skuteczności działań programowych niezbędna jest współpraca z partnerami programu, szczególnie tymi, którzy realizują programy przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Monitorowanie sytuacji rodzin sprawców przemocy w rodzinie – informacje uzyskane z ośrodków pomocy społecznej właściwych ze względu na miejsce zamieszkania rodzin, czterokrotnie w ciągu roku w odstępach trzymiesięcznych, od zakończenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Spotkanie ewaluacyjne realizatorów programu odbywać się będzie raz w roku w siedzibie PCPR i będzie służyło ocenie podsumowującej podjęte działania.

XII. Zagrożenia realizacji programu i zakończenie

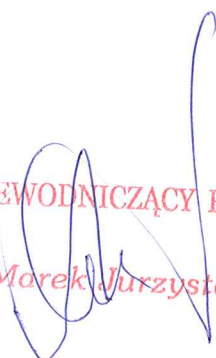
Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie to ułożony w określonym czasie ciąg działań zmierzających do wybranej, specyficznej grupy odbiorców, wymagający zaangażowania środków rzeczowych, ludzkich i finansowych. Realizacja założeń programowych wiąże się nierozdzielnie z ryzykiem wystąpienia zjawisk czy działań, które mogą mieć negatywne skutki dla przebiegu całego programu lub jego poszczególnych części.

Najistotniejsze zagrożenia wiążą się z brakiem wystarczającej ilości zewnętrznych środków finansowych, od których realizacja programu jest zależna.

Ponadto zagrożeniem dla programu może być brak dostatecznego zainteresowania adresatów uczestnictwem w jego działaniach. Kluczem do sukcesu w realizacji programu będzie niewątpliwie świadomość wystąpienia ryzyka i reagowanie przez realizatorów programu na pojawiające się problemy i zagrożenia.

Ważnym ogniwem prowadzenia programu jest ścisła i umiejętna współpraca z instytucjami i organizacjami pełniącymi funkcję partnerów programu, doświadczenie realizatora a przede wszystkim kwalifikacje, umiejętności i doświadczenie zespołu prowadzącego zajęcia.

Nie bez znaczenia jest rzetelna ocena bieżąca realizacji programu a także skuteczny monitoring.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Marek Jurzysta